

Dykasteria ds. Ewangelizacji: AI nie zastąpi spotkania człowieka z człowiekiem w turystyce

12.6.2026 - | Konferencja Episkopatu Polski

Sztuczna inteligencja może uczynić turystykę „bardziej sprawiedliwą, bardziej dostępną i bardziej zrównoważoną”, ale nie może zastąpić jej ludzkiego i duchowego wymiaru — wskazuje Dykasteria ds. Ewangelizacji w orędziu na 47. Światowy Dzień Turystyki, obchodzony 27 września 2026 r.

Dokument z dnia 26 maja, podpisany przez pro-prefekta Dykasterii abp. Rino Fisichellę, poświęcono szansom i zagrożeniom, jakie dla turystyki niesie transformacja cyfrowa i sztuczna inteligencja. Orędzie nosi tytuł „Agenda cyfrowa i sztuczna inteligencja w służbie nowego kształtu turystyki”.

W przesłaniu podkreślono, że refleksja nad sztuczną inteligencją w turystyce nie jest jedynie zagadnieniem technicznym czy ekonomicznym. Chodzi przede wszystkim o pytanie, jak nowe technologie mogą służyć osobie ludzkiej, jej godności oraz dobru wspólnemu.

Turystyka rodzi się z pragnienia spotkania

Dykasteria przypomina najpierw, że turystyka wyrasta z głęboko ludzkiego pragnienia. „Turystyka rodzi się z pragnienia tak dawnego jak sama ludzkość: poznania drugiego człowieka, odkrywania nowych horyzontów, pozwolenia, by zaskoczyło nas piękno stworzenia i bogactwo kultur” — czytamy w orędziu. Autorzy dokumentu zaznaczają, że pragnienie to ma również wymiar duchowy, ponieważ „rozbrzmiewa w nim owo pragnienie nieskończoności, które mieszka w sercu każdej osoby”.

W tym kontekście Dykasteria wskazuje, że sztuczna inteligencja może realnie pomagać w podróżowaniu: „uczynić informacje bardziej dostępnymi, personalizować doświadczenia, optymalizować trasy, ograniczać wpływ na środowisko”. Dokument dodaje jednak, że mimo tych możliwości technologia nie może zastąpić tego, co stanowi istotę podróży. „Żadna technologia nigdy nie zdoła zastąpić spojrzenia, które po raz pierwszy spoczywa na niewidzianym dotąd krajobrazie, uścisku dłoni między nieznajomymi, wzruszenia wobec dzieła sztuki czy miejsca świętego” — podkreślono.

Wymiana, która ubogaca wszystkich

Orędzie zwraca również uwagę na wartość spotkania między kulturami. Spotkanie z człowiekiem i tradycjami odmiennymi od własnych „może stać się okazją do rozwoju”. Nie oznacza ono — jak zaznacza Dykasteria — „znoszenia różnic” ani „ujednolicania kultur”, lecz ma sprzyjać „wymianie, która ubogaca wszystkich”. Dlatego instytucje, operatorzy turystyczni i podróżujący zostali wezwani do strzeżenia „nieredukowalnego ludzkiego wymiaru turystyki”.

AI może wspierać turystykę bardziej dostępną

W dalszej części dokumentu Dykasteria wskazuje na pozytywny potencjał sztucznej inteligencji. „Nie brakuje powodów, by z właściwym realizmem i pozytywnym nastawieniem patrzeć na potencjał sztucznej inteligencji zastosowanej w turystyce” — napisano. Warunkiem jest jednak to, by technologia była podporządkowana wizji etycznej, „stawiającej w centrum godność osoby i

poszanowanie stworzenia”. Wówczas może ona przyczyniać się do tego, by turystyka była „bardziej sprawiedliwa, bardziej dostępna i bardziej zrównoważona”.

Jako przykład wskazano osoby z niepełnosprawnościami, które dzięki inteligentnym systemom cyfrowym „mogą dziś uzyskać dostęp do miejsc i doświadczeń, które w przeszłości były dla nich niedostępne”. Dokument wspomina także o wspólnotach lokalnych krajów rozwijających się. Dzięki platformom cyfrowym mogą one znajdować „nowe kanały promocji własnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego”. Sztuczna inteligencja może też pomagać w monitorowaniu i ograniczaniu wpływu ruchu turystycznego na środowisko, „przyczyniając się do troski o świat stworzony”.

Gdy turysta staje się przedmiotem

Dykasteria nie pomija jednak zagrożeń. W orędziu zaznaczono, że „duszpasterska przenikliwość nakazuje spojrzeć również na wyzwania”, które towarzyszą transformacji cyfrowej. Pierwszym z nich jest utrata perspektywy humanistycznej: sytuacja, w której „turysta zostaje uznany za zwykły przedmiot, podróż za produkt przeznaczony do optymalizacji, a spotkanie kulturowe za widowisko do skonsumowania”. W takich przypadkach — czytamy — „zostaje utracone coś istotnego”.

Autorzy dokumentu ostrzegają, że doświadczenie turystyczne może zostać ograniczone do tego, „co algorytm przewiduje jako pożądane”. Taka logika może uniemożliwiać odkrycie „zachwytu osobistym spotkaniem”, które bywa „najcenniejszym z odkryć”. Dykasteria podkreśla, że „zachwyt nad pięknem” prowadzi człowieka dalej, ku osobistemu odkrywaniu nowych celów, a „zdumienie jest prawdziwą formą poznania”, otwierającą także na wymiar duchowy i kontemplację Boga jako źródła piękna i Autora stworzenia.

Wykluczenie cyfrowe i nadzór

Kolejnym problemem wskazanym w dokumencie jest wykluczenie cyfrowe. Osoby, które nie mają dostępu do technologii, nie potrafią z nich korzystać albo żyją na terenach o słabej łączności, „narażone są na dalszą marginalizację” w sektorze, który dla wielu wspólnot jest „podstawowym źródłem utrzymania”. Dykasteria ostrzega, że „niesprawiedliwa cyfryzacja może pogłębiać nierówności zamiast je zmniejszać”.

Orędzie zwraca też uwagę na ryzyko nadzoru. „Masowe gromadzenie danych dotyczących zachowań podróżujących, jeśli nie zostanie odpowiednio uregulowane, może stać się narzędziem kontroli niezgodnym z wolnością i godnością osoby” — napisano. Dlatego Dykasteria postuluje jasne i wiążące ramy normatywne, które zagwarantują poszanowanie praw podstawowych w epoce sztucznej inteligencji.

Podróż jako droga ku stworzeniu, człowiekowi i Bogu

Na zakończenie dokument wzywa do ponownego odkrycia sensu podróży „nie jako ucieczki od rzeczywistości, lecz jako drogi ku stworzeniu, ku drugiemu człowiekowi i ku Bogu”. Turystyka przeżywana autentycznie i odpowiedzialnie może być — jak podkreślono — „szkołą braterstwa”, doświadczeniem, które „poszerza serce i umysł” oraz wychowuje do różnorodności i solidarności.

s. Amata J. Nowaszewska CSFN/ Vatican News

<https://episkopat.pl/doc/248388.Dykasteria-ds-Ewangelizacji-AI-nie-zastapi-spotkania-czlowieka>